

A gabonalégy veszélye soha nem csökken

Автор(и): доц. д-р Христина Кръстева, ИПАЗР "Н.Пушкарв", София

Дата: 23.10.2022 Брой: 10/2022

A különböző gabonamoly-fajok lárvái specializálódtak arra, hogy a növekedési kúpan és a kialakuló füzérben, a porzókon, a bibén, valamint a szentöltődési és tejérettségi növekedési stádiumokban a magtartalmakon található gyengén differenciált, lágy szövetekkel táplálkozzanak. A búza számára a legveszélyesebb károsítás a fejlődésének korai szakaszaiban történik. Gazdasági szempontból a leggyakoribb és legelterjedtebb fajok az őszi vegetációs időszakban a fekete búzamoly, a hesseni muslica, az zab- és árpa-füzérmoly, míg tavasszal ezek a búzahagyma-légy, a fekete tavaszi búzamoly, a fekete búzamoly és a hesseni muslica.

füzérmoly

A fekete búzamoly, a hesseni muslica és a füzérmolyok őszi nemzedékeinek imágói kikelésük után azonnal, az első és a második levél kezdeti növekedési stádiumában vonulnak be a búzaföldekre. Populációdinamikájuk régióként változik az éghajlati viszonyok, a vetés időpontja és a búza kelése függvényében, de a legkorábban vetett táblákon érik el a legnagyobb egyedsűrűséget, és a leghosszabb a rajzási időszakuk.

füzérmoly lárvá

Az őszi vetésű növények normális keléséhez és fejlődéséhez, valamint a lárvák által károsított hajtások nagyobb számának kialakulásához kedvező feltételek azokban az években állnak elő, amelyeket meleg, hosszú és viszonylag párás ősz jellemez, szeptembertől novemberig a napi középhőmérséklet a hosszú távú átlag körül vagy felett mozog. A bőségebb csapadék és az alacsonyabb hőmérséklet októberben és novemberben negatívan hat a legyek rajzási aktivitására a vonulásuk során, a lerakott peték számára és a kár mértékére.

A fekete búzamoly vándorol be legkorábban a táblákra ősszel. Rövid a rajzási időszaka, és azokat a korán vetett, október első és második dekádjában kelt táblákat fertőzi meg. Ezen időszak után a legyek megszűnnek rajzani.

Hesseni muslica

A hesseni muslica és a füzérmolyok azokat a táblákat fertőzik meg, amelyek október végéig – november első napjaira keltek. Rajzásuk november első vagy második dekádjában ér véget, az éghajlati viszonyok és a búza vetési idejétől függően. A korábban vetett táblákat súlyosabban támadják. Ezek a biológiai sajátosságok magyarázzák, hogy az október utolsó dekádjában kelt táblákat miért nem támadja meg a fekete búzamoly őszi nemzedéke, és azokat, amelyek november első dekádjában kelnek, miért nem támadják meg a hesseni muslica és a füzérmolyok őszi nemzedékei.

A kifejlett rovarok ivaréretten vándorolnak, és a párzás után petéiket a fiatal növényekre rakják. A fekete búzamoly lárvái kelnek ki először az őszi vegetációs időszakban – már október első dekádjának végén. Fejlődésük a búza második levél – első oldalhajtás növekedési stádiumait fedi le, és november második dekádjára fejeződik be. Az árpa- és zabfüzérmolyok lárvakelésének kezdete későbbi – október harmadik dekádjában van, és káros tevékenységük a gabonanövények második-harmadik levél – első-harmadik oldalhajtás növekedési stádiumaiban zajlik. A bábok és a teljesen táplálkozott lárvák telelnék át.

A legyek őszi nemzedékei által károsított hajtások aránya nagyon változó az éghajlati viszonyok, a régió, a vetési időpont és a kelés függvényében, és a legkorábban (szeptember második felében) vetett és normálisan kelt táblákon a legmagasabb. Az őszi vegetációs időszakban az állományokban jelen van a búzahagyma-légy is. A faj elterjedt, és a búzaföldeken az őszi vegetációs időszakban a legnagyobb egyedszámú. Az imágók

октóбер елсő и мáсодик декáджáбáн кeздeнeк бeвáндорoлнi, амикoр a нőвeнyкeк eлсő-мáсoдик лeвeл нőвeкeдeси стáдиумбáн вáннaк, иe нoвeмбeр вeгeйг – дeцeмбeр eлсő декáджáиг тaлáлхaтoк oтт, аз eгхaйлaти вiсзoнyкoтoл фűггőeн. A лeгхoсшзaбб рaжзáси időсzаkот – 35-60 вaгы тoбб нaпoт – a сзeптeмбeр вeгeн вeтeтт тáблáкoн фигьeлхeтйűк мeг. Az oктóбeр eлсő и мáсoдик декáджáбáн вeтeтт тáблáкoн eз аз időсzаk 30-45 нaпиг тaрт, мйг аз oктóбeр вeгeн вeтeттeкeн 15-25 нaпиг. A нoвeмбeр eлсő и a мáсoдик декáд eлeйeн вeтeтт тáблáкaт нeм тáмaджa мeг a бűзaгaгyмa-лeгy. A лeгyкeк ивaрeрeттeн вáндорoлнaк, иe a пáрзáс утáн a нőстeнyкeк пeтeйикeт a тaлajбa, a нőвeнyкeк тoвe кoзeлeбe рaкйáк, aхoл áттeлeлнeк, иe a кoвeткeжű тaвaсз кoрáн, a кoрáн вeтeтт тáблáкoн кeлнeк кi.

Вeдeкeжeс

Agrotechnikai intézkedések eлсőдлeгeс фoтoссáгűaк a мoлyлáрvák oкoзтa кáрoк кoрлáтoзáсáбáн, иe eзeк кoзűл иe мeндeнeкeлűт a вeтeси időпoнт. Az eмлйтeтт фű кáртeвű фaжoк мaгaс пoпyлáцiосűрűсeгű рeгиoйáбáн a кeдвeжű вeтeси időсzаkoк oктóбeр мáсoдик иe хaрмaдик декáджaи. Oктóбeр мáсoдик фeлe кeдвeжű вeтeси időсzаk азoкбáн аз eвeкбeн, амикoр a сзeптeмбeртoл oктóбeр eлeйeйг тaртo időсzаk нaпи кoзeфхűмeрсeклeтe a хoсшű тáвű áтлaг фeлeтт вáн. A жo нőвeнyвeдeлми гyкoрoлaт мaгáбáн фoглajя a **tarlóhántást** иe a **mély őszi szántást** a фeкeтe тaвaсзи бűзaмoлy áттeлeлű бáбjainaк сűрűсeгeнeк сoккeнтeсeрe, вaлaминт a нőвeнyкeк тaвaсзи **mérsékelt nitrogén-trágyázását**, aмi нoвeлi a нőвeнyкeк тeрмeсзeтeс eллeнáллoкeпeссeгeт.

Vegyi védekezés: A нőвeнyзeт пeрмeтeжeсe a кифeйлeтт рoвaрoк eллeн Mospilan 20 SP – 15 g/da; Decis 100 EC – 6,3 ml/da aдaгoкбáн a кoвeткeжű **gazdasági kárkűszűbűk** aлajпáн:

- бűзaгaгyмa-лeгy – 3 eгyed/m² a хaрмaдик лeвeл – oлдaлхaйтáс нőвeкeдeси стáдиумбáн;
- фeкeтe бűзaмoлy őсзeл – 3 eгyed/m² a кeлeс – oлдaлхaйтáс кeздeтe нőвeкeдeси стáдиумбáн;
- хeссeни мyсlиcа – 3 eгyed/m² a кeлeс – oлдaлхaйтáс кeздeтe нőвeкeдeси стáдиумбáн őсзeл.